

OD REDAKCJI

Szanowni Państwo,

Zapraszam do lektury kolejnego, drugiego w tym roku, zeszytu „Onkologii po Dyplomie”. Zawiera on dziewięć prac poglądowych dotyczących postępów i kontrowersji w zakresie biologii molekularnej, diagnostyki i leczenia chorych na raka tarczycy oraz leczenia wspomagającego i paliatywnego.

Pierwszy z artykułów, autorstwa Calado i Younga, pochodzi z *New England Journal of Medicine*, a dotyczy roli i znaczenia telomerów oraz ich swoistego enzymu naprawczego, telomerazy, w procesie nowotworzenia. Jest to modny temat w biologii molekularnej, a to z racji przyznania w ubiegłym roku Nagrody Nobla trójce naukowców (Blackburn, Szostakowi i Greiner) właśnie za badania nad telomerami. Dla praktykujących lekarzy omawiany artykuł stanowi niewątpliwie trudną lekturę, ale ponieważ w coraz większym stopniu stajemy się uzależnieni od biologii molekularnej, aktualizacja wiedzy w zakresie podstawowych osiągnięć ostatnich lat staje się po prostu niezbędną.

Kolejne cztery prace dotyczą tematyki stosunkowo rzadko poruszanej na łamach czasopism onkologicznych, a mianowicie problemów związanych z rakiem tarczycy. Carling i wsp. przedstawiają kontrowersje dotyczące optymalnego pierwotnego leczenia chirurgicznego chorych na zróżnicowane raki tarczycy. Jest to wbrew pozorom trudny problem kliniczny. Z jednej strony rokowanie chorych na nowotwory tej grupy jest bardzo dobre, co sprawia, że szczególną uwagę należałoby zwrócić na zapewnienie chorym jak najlepszej jakości życia, na co ujemnie może wpływać tendencja do przeprowadzania nadmiernie rozległych resekcji. Z drugiej strony jednak zbyt oszczędzające zabiegi operacyjne skutkują zwiększeniem ryzyka nawrotów loko-regionalnych, wymuszających konieczność leczenia ratującego, a wówczas ryzyko działań niepożądanych jest wyraźnie większe. O ile consensus co do zakresu wycięcia samej tarczycy jest ustalony i nie budzi wątpliwości, kontrowersje nadal dotyczą pierwotnych resekcji układu chłonnego, w tym głównie węzłów grupy VI szyi. Autorzy w przejrzysty sposób przedstawiają argumenty za i przeciw takiemu postępowaniu.

Kolejny artykuł, autorstwa Holt, przedstawia zasady postępowania u kobiet chorych na raka tarczycy rozpoznawanego w okresie ciąży. Ponadto omówiono zagadnienia związane z suplementacją hormonalną w okresie ciąży, jak również problem następstw leczenia jodem 131 związanych z płodnością. Są to ważne tematy z klinicznego punktu widzenia, ale rzadko poruszane, a tym bardziej istotne, że zachorowalność na raka tarczycy systematycznie rośnie, a nowotwór często dotyczy kobiet w młodym wieku.

Kouniavsky i Zeiger przedstawiają w następnym artykule osiągnięcia ostatnich lat dotyczące biologii molekularnej raków tarczycy. Ogólnie można stwierdzić, że tę grupę chorób charakteryzuje wielka różnorodność zaburzeń molekularnych warunkujących indukcję i mechanizmy progresji nowotworu. Dokładne poznanie tych zaburzeń powinno się przełożyć na usprawnienie metod diagnostycznych, głównie w zakresie interpretacji biopsji cienkoigłowych, a także wprowadzenie nowych metod leczenia ukierunkowanego. To ostatnie zagadnienie jest nadzwyczaj istotne, a to z powodu oporności wszystkich typów patomorfologicznych raka tarczycy na tradycyjną chemioterapię.

Ostatni z artykułów tej grupy, którego autorami są Chen i wsp., dotyczy perspektyw stosowania rekombinowanej ludzkiej tyreotropiny jako uzupełniającej metody diagnostycznej, a także terapeutycznej, w zróżnicowanych rakach tarczycy.

Kolejna grupa artykułów dotyczy leczenia wspomagającego i paliatywnego. Marr porusza ważne zagadnienie, jakim są zakażenia grzybicze stanowiące powikłanie przeszczepienia komórek macierzystych układu krwiotwórczego lub leczenia systemowego z powodu białaczek. Główny problem w tym zakresie niezmiennie stanowią inwazyjne infekcje grzybicze wywoływane przez *Aspergillus* i *Candida*. W artykule przedstawiono najnowsze dane epidemiologiczne, jak również poruszono zagadnienia związane z czynnikami immunogenetycznymi sprzyjającymi zakażeniom oraz działaniami zapobiegawczymi. Omówiono również możliwości leczenia z wykorzystaniem azolowych leków przeciwgrzybiczych, zwracając szczególną uwagę na ich istotne działania niepożądane.

Dwa kolejne artykuły dotyczą bardzo ważnego w onkologii problemu, jakim jest zespół wyniszczenia nowotworowego, dotykający niezmiennie, niestety, wielu naszych chorych. Madeddu i Mantovani przedstawili przegląd nowych leków przeciwdziałających wyniszczeniu nowotworowemu, które być może znajdą w niedługim czasie zastosowanie w rutynowej praktyce klinicznej. Dotychczasowe możliwości farmakoterapii w tym zakresie są niestety nadal ograniczone do progestagenów. Omówiono mechanizmy działania nowych leków, a także wyniki najnowszych badań klinicznych. Autorzy zwrócili także uwagę na perspektywy leczenia wielokierunkowego, które wydaje się bardziej racjonalne niż stosowanie pojedynczych leków.

Prado i wsp. omówili znaczenie tomografii w diagnostyce zespołu wyniszczenia nowotworowego i monitorowaniu skuteczności leczenia, co okazuje się bardzo przydatne nie tylko w ramach badań populacyjnych oceniających nowe metody postępowania.

Ostatni artykuł, autorstwa Fairchild, przedstawia zagadnienia związane z nieskutecznością leczenia przeciwbólowego. W ciągu ostatnich dziesięcioleci w tej dziedzinie nastąpił bardzo duży postęp, niemniej jednak nadal u części chorych zwalczanie bólu nie przynosi oczekiwanych wyników. Autorka omawia przyczyny niepowodzeń i możliwości ich eliminowania.

Tradycyjnie zapraszam do udziału w programie edukacyjnym naszego czasopisma i liczę, jak zwykle, że lektura bieżącego zeszytu będzie dla Czytelników ciekawa i inspirująca.

W imieniu Rady Naukowej

Andrzej Kawecki

Redaktor Naczelny „Onkologii po Dyplomie“